

מחיר המיליונים שילם אדם שלא הוזמן לרקוד, לשחוח ולנאום - אתה

הריבית שממשלת ישראל משלמת על איגרות-המלווה שלה, וגבוהה מן הריבית שהיתה מקובלת בכל עסקי-הכספים בארצות-הברית באותה תקופה. אבל איש לא היה קונה איגרות-החוב של חברה חסרת-הון. רק כאשר הבטיחה ממשלת ישראל לערוב להשקעה זו, הפכו איגרות-החוב לכדאיות. ישראל לא ערבה רק להשקעה עצמה, אלא גם לתשלום הריבית. לכל קונה איגרות-החוב הבטיחה ממשלת ישראל לשלם את הריבית השנתית במשך 12 שנה מיום פתיחת מלון הילטון בתל-אביב - במיקרה שהמלון לא ישלם בעצמו, כרוחציו, את הריבית הוואת. בשנת 1980 יגיע זמן פדיון של איגרות-החוב. באותה שנה מובטח לכל רוכש כי יקבל את כספו חזרה, בדולארים. במיקרה הצורך, מירי ממשלת ישראל.

אילו היתה זאת כל העיסקה, היתה זאת פשוט הלואה לממשלת-ישראל - אם כי בריבית גבוהה-יחסית - באמצעותה של אמ"ב. אבל אז היתה הממשלה הופכת בעלת מלון הילטון. אלא שבועיסקה שבוצעה עם אמ"ב, אין הממשלה בעלת המלון. תמורת ההלוואה הזמנית שלהם, הופכים רוכשי איגרות-החוב, וחברת אמ"ב, לבעלי המלון, מבלי שיסכנו אף לרגע אחד את כספם.

כיצד נעשה הדבר?

כאן נכנסת לתמונה חברה נוספת: חברת מלונות בינלאומיים בישראל. חברה זו היא בעלת מלון הילטון תל-אביב.

לחברת מלונות בינלאומיים בישראל אין כסף משלה. הוא בא כולו ממכירת איגרות-החוב, שהוצאו על שמה ואשר אמ"ב לקחה על עצמה את הפצתן. בצורה זו נמכרו איגרות-חוב ב-7.5 מיליון דולאר, וכסף זה - שהוא למעשה הלואה קצרת מועד - שימש להקמת המלון. ההלואה נוספת: 5.5 מיליון דולאר, מממשלת ישראל. ביחד 39 מיליון לירות. מכיוון שסכום זה לא הספיק להקמת המלון, חייבת ברגע זה חברת מלונות בינלאומיים סכום של 11 מיליון לירות לספקים שונים. הספקים אינם מודאגים במיוחד. אם חברת אמ"ב לא תצליח למכור איגרות-חוב נוספות, ולהעביר את הכסף כהלואה לחברת מלונות בינלאומיים, תקבל אמ"ב ההלוואה נוספת בסכום זה מממשלת ישראל, ותעביר אותה לאותה חתובת.

מי הם בעלי חברת מלונות בינלאומיים בישראל, אשר במרכזה עומד עמנואל סלע? הן המניות של חברה זו מגיע בסך הכל ל-650 אלף דולאר.

בעלת המניות הגדולה ביותר היא חברת אמ"ב. המניות האחרות חולקו לפי המפתח של עשר מניות בנות 5 דולאר לכל מי שרכש איגרות-חוב של אלף דולאר באמ"ב, עם זכות לרכוש בעתיד חמש מניות נוספות. כלומר: כל מי שרוצה להיות בעל מניות בחברת מלונות בינלאומיים, חייב לקנות איגרות-חוב באמצעות אמ"ב.

ב-1980 יקבלו כל קוני-האיגרות את כספם בחזרה, וכזאת יתבטלו איגרות-החוב של חברת מלונות בינלאומיים. אבל הם ימשיכו להיות בעלי-המניות של החברה - כלומר: בעלי מלון הילטון.

המלון שחה כיום 50 מיליון לירות. אבל בעליו ישלמו רק 650 אלף דולאר, כדי לרכוש את החברה!

★ ★ ★

הממשלה תיתן הכף

מיום ועד שנת 1980 תשלם חברת מלונות בינלאומיים ריבית לחברת אמ"ב על ההלוואה שהיא נתנה לה. ריבית זו, לפי חישובי החברה, תגיע ל-1.2 מיליון דולאר לשנה. את הכסף הזה מקווה הנהלת חברת מלונות בינלאומיים לשלם מתוך רווחיו של המלון. החשבון החזוי: אם תהיה תפוסת המלון בשנים אלה בין 60% ל-70%, יהיה הרווח הנקי

השנתי 1.6 מיליון דולאר, ואז לא תהיה בעייה לשלם את הריבית. אבל מכיוון שמתוך 1.6 מיליון הדולאר תהיה החברה חייבת לשלם לחברת הילטון 30% עבור ניהול והענקת השם הילטון למלון בתל-אביב, עלולה החברה להתקשות בתשלום הריבית. מכל מקום, דבר אחד ברור, אף לפי התחזית הוורודה ביותר של ראשי החברה: היא לא תוכל להחזיר עד שנת 1980 את ההלוואה שקיבלה מאמ"ב, וגם לא את ההלוואות שקיבלה מן הממשלה. במיקרה זה יקרה מה שקורה ברוב מיפעלי הפיתוח בארץ, ומה שלמד עמנואל סלע במסגרת המסחר והתעשייה: כדי לא לסכן את קיומו של המיפעל, תיתן הממשלה הלוואות חדשות, כדי לפדות את איגרות-החוב.

במיקרה זה ייווצר המצב הבא: בעלי איגרות-החוב יקבלו את כספם בחזרה, וימשיכו להיות בעלי מלון הילטון בתל-אביב. הממשלה תלחץ לחברת מלונות בינלאומיים את 50 המיליון הדרושים להחזרת ההלוואה הראשונית שקיבלה מאמ"ב. מלון הילטון ימשיך להתקיים ולארה את עשירי הארץ והעולם, כשממשלת ישראל לבדה נושאת באחזקתו ובמימונו. גם אם לא יהיה כסף לבניית בתי-ספר, או להעלאת תשלומי הסעד לנוקעים, תמשיך ממשלת ישראל להורים מיליונים למלווה-הפאר, כי היא לא תרצה להודות בכשלון.

★ ★ ★

איך ליהפך למיליונר

מירוויית מכל העיסקה הפנטסטית? ירוויחו אלה שקנו את איגרות-החוב. הם יקבלו ריבית שנתית בטוחה על כספם, מבלי שתהיה נשקפת כל סכנה לכסף זה. לאחר שתוחזר להם הקרן, הם יישארו בעלי-מניות בחברה, שהיא בעלת מלון הילטון.

- תרוויח חברה "אמ"ב". בעלי החברה קנו, בעצמם, איגרות-חוב של החברה בסך 1.5 מיליון דולאר. הם יקבלו את הריבית שמקבלים יתר רוכשי איגרות-החוב, ובשנת 1980 תוחזר להם הקרן. אבל הם יקבלו עוד יותר מזה: בעוד שבעל איגרות-חוב רגיל יוכל לרכוש עשר מניות בחברת מלונות בינלאומיים תמורת כל אלף דולאר, יוכלו הם לרכוש 15 מניות.
- תרוויח גם חברת-בת של "אמ"ב". שבאמצעותה נמכרו ויימכרו איגרות-החוב. חברה זו גבתה 8% עמלה על מכירת האיגרות. הכנסה זו עד היום: 600 אלף דולאר, אשר יחולקו בין בעלי חברת אמ"ב, לאחר ניכוי העמלה ששולמה לבנקים.
- ירוויח עמנואל סלע. שהוא בעל 15% מחברת אמ"ב, מבלי שהשקיע פרוטה. אך הוא השקיע דבר שלא יסולא בפז: את נסיונו בתורת הכלכלה וכפקיד בכיר במשרד המסחר והתעשייה, נסיון שלימד אותו בעליל כיצד ליהפך למיליונר בישראל - מבלי להשקיע פרוטה.

• פיתוי נוסף לרוכשי-האיגרות: ממשלת ישראל הרשתה להם לרכוש איגרות מלון הילטון תמורת איגרות מלווה הפיתוח, הנושאות רק 4% ריבית. איגרות מלווה הפיתוח, בסך 1.9 מיליון דולאר, אומנם הומרו באיגרות הכדאיות יותר.

תורת המיליונים

במלון הילטון המפורא מושקעים 50 מיליון לירות.

מניין בא כסף זה?

- ממשלת ישראל עצמה הלוותה 16.5 מיליון לירות - ישר מכיסי הציבור הישראלי.
- ממשלת ישראל ערבה למעשה להחזרת הקרן והריבית של 22.5 מיליון לירות, שניתנו כהלוואה על-ידי קוני-איגרות באמ"ב.
- הממשלה התחייבה לתת הלוואה נוספת בסך 11 מיליון לירות למקמי המלון, אם לא יצליחו למכור איגרות נוספות בסכום זה.
- כלומר: למעשה באה כל ההשקעה מקופת הציבור הישראלי, אם במזומן ואם בערי-בזות, אם להלכה ואם למעשה.

מה קיבל הציבור הישראלי תמורת השקעה זו?

- אין לו שום חלק בבעלות על מלון 50 המיליונים.
- אין לו שום פיקוח על הנהלת המלון, ושום זכות להתערב בה.
- אין לו אפילו אפשרות לברר איך הוצאו המיליונים.

למי שייך המלון?

בעיקר לעמנואל סלע ולקבוצתו. השאר למלווים האמריקאים, שלא סיכנו אף פרוטה. כל ההשקעה כולה, של כל הגורמים הנהנים מן הבעלות על המלון - מגיעה לרבע מיליון דולאר, שהם 1.5% (אחוז אחד וחצי) מכלל ההשקעה.

גוברין מחייך למנהל, אשכול מדבר עם סלע (באמצע ניס הילטון) בפתיחת המלון